

Frukostseminarium om Nationella läkemedelslistan

Så funkar det när Nationella läkemedelslistan är på plats

Om du önskar en hörselslinga, säg till oss!

2019-10-17

Agenda

8.30 Välkomna och inledande ord

- Olof Raab, moderator
- Janna Valik, generaldirektör, E-hälsomyndigheten

8.40 Vad är egentligen Nationella läkemedelslistan och hur kommer den att fungera?

- Niklas Dahlbäck, projektledare, E-hälsomyndigheten

8.55 Vad är en förskrivningskedja?

- Maria Reidmar Wettermark, senior rådgivare, E-hälsomyndigheten

9.00 Listan ska innehålla mer strukturerad information än dagens e-recept – vad innebär det?

- Annika Forsén, senior rådgivare, E-hälsomyndigheten

9.20 Hur går utredningen av förskrivning på substansnamn (generisk förskrivning eller motsvarande)?

- Pia Venäläinen, projektledare och Annika Forsén, senior rådgivare, E-hälsomyndigheten
- Sven-Erik Hillver, senior expert, Läkemedelsverket

9.40 Frågestund

Vision e-hälsa 2025

År 2025 ska Sverige vara bäst i världen på att använda digitaliseringens och e-hälsans möjligheter i syfte att **underlätta för människor** att uppnå en **god och jämlik hälsa och välfärd** samt utveckla och **stärka egna resurser** för ökad självständighet och delaktighet i samhällslivet.

Vad är Nationella läkemedelslistan och hur kommer den att fungera?

Niklas Dahlbäck, projektledare
E-hälsomyndigheten

Vad är Nationella läkemedelslistan?

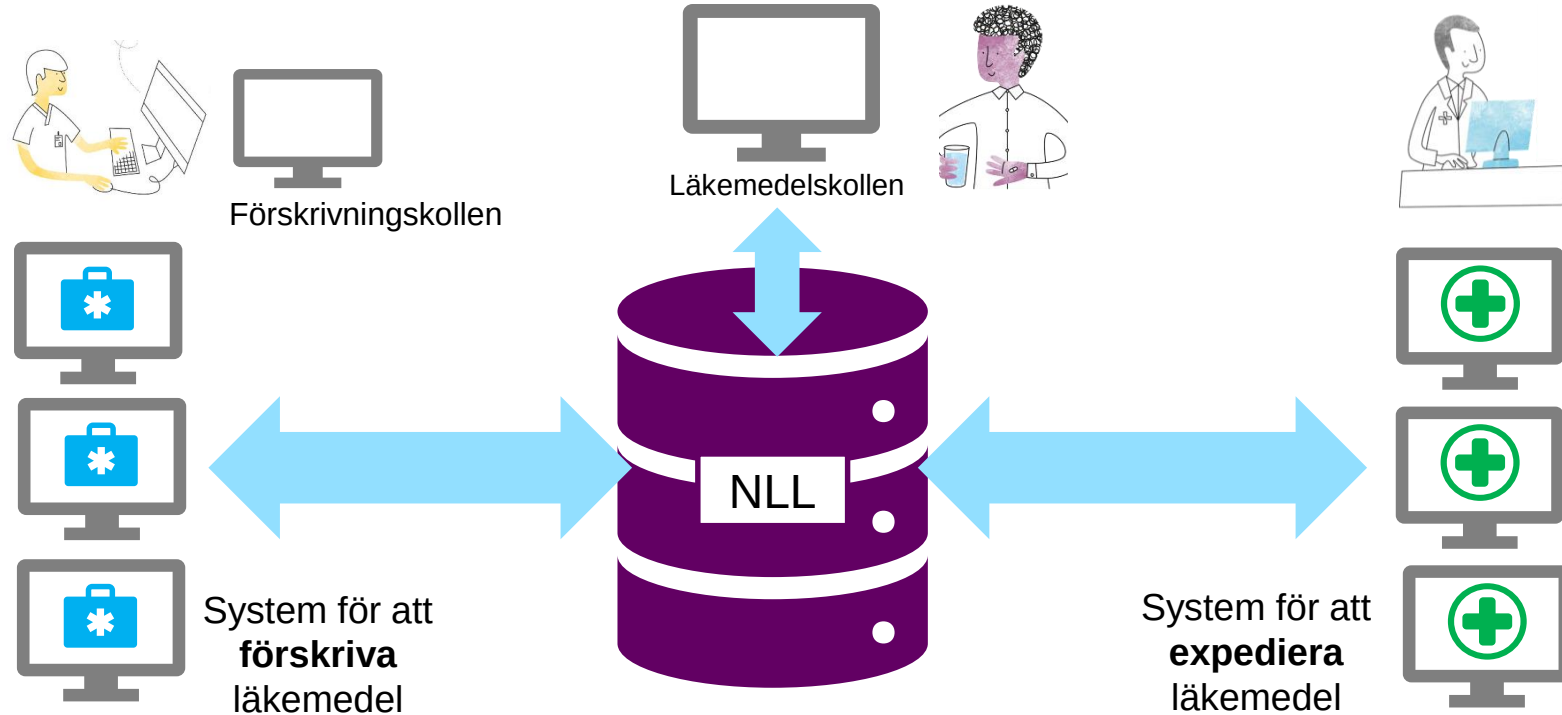
Nationella läkemedelslistan blir en rikstäckande informationskälla som ger vården, omsorgen, apoteken och patienten själv tillgång till samma information om en patients förskrivna och uthämtade läkemedel.

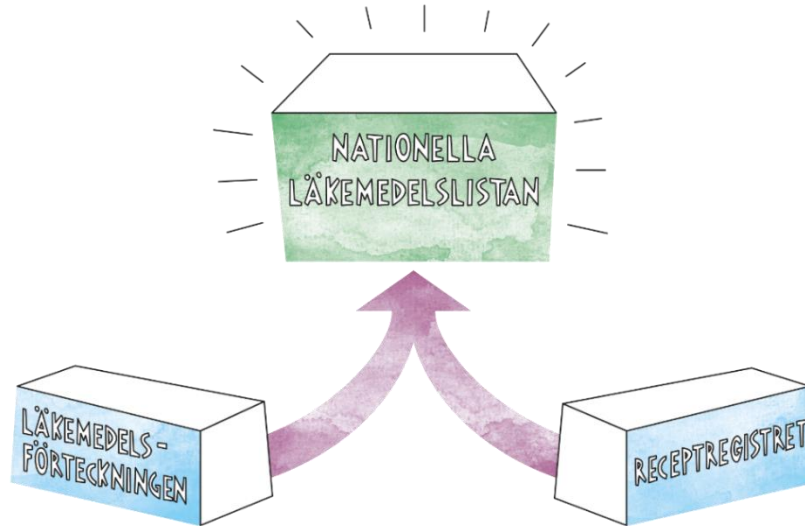
Många kan använda listan

Hämta och skapa information

Två register blir ett i juni 2020

Övrig information finns på andra ställen – ordinationer stannar till exempel i journalsystemet.

Övergångsperiod i gränssnitt mot läkemedelslistan

NLL ska från **juni 2020 till juni 2022** kunna hantera att det finns vård- och apoteksaktörer som är anslutna till NLL samtidigt som andra vård- och apoteksaktörer inte är anslutna.

Övergångsperiod i gränssnitt mot läkemedelslistan

NLL ska från **juni 2020 till juni 2022** kunna hantera att det finns vård- och apoteksaktörer som är anslutna till NLL samtidigt som andra vård- och apoteksaktörer inte är anslutna.

Övergångsperiod i gränssnitt mot läkemedelslistan

Den 1 juni 2022 ska samtliga vård- och apotekssystem som hanterar förskrivningar vara anslutna till NLL.

Möjligheter för vård och apotek

Nationella läkemedelslistan, NLL, påverkar vård och apotek på framför allt två sätt:

- De **system** som behöver hämta/se informationen från NLL och/eller skapa ny information i NLL **måste anpassas**.
- Nationella läkemedelslistan skapar förutsättningar för att **förändra arbetssätt** inom vård, omsorg och apotek.

Exempel på nyheter med införande av NLL

- Hälso- och sjukvårdspersonal får åtkomst till förskrivningar och uttag på dessa, även för patienter som inte är dospatienter
- Förskrivningskedjor – förändra istället för att bara skapa ny information
- Vissa nya informationsmängder, exempelvis behandlingsordkr
- Ökad mängd strukturerad information
- Samtycken och spärrar på förskrivningar

För framtiden

Det finns information som **än så länge** inte ingår i Nationella läkemedelslistan:

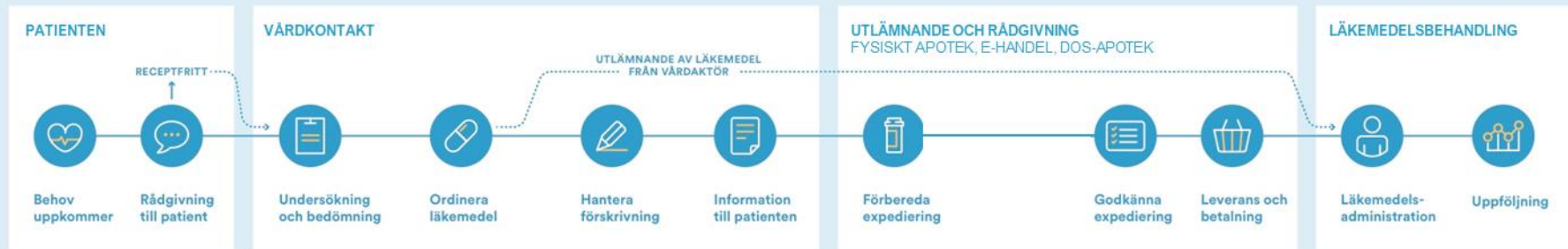
- rekvisitionsläkemedel – läkemedel som ges direkt till patienten inom vården
- receptfria läkemedel som inte har förskrivits
- vaccinationer som inte har förskrivits
- EU-recept – recept som gör det möjligt att hämta ut läkemedel utomlands
- uppmärksamhetsinformation
- information om biverkningar och effekt

Så fungerar Nationella läkemedelslistan – ett exempel

Läkemedelsprocessen – Öppenvård

Scenario: Ola, 48 år, har haft återkommande perioder av smärta. Nu har Ola fått ont igen och vill lindra smärtan.

Scenariot beskriver ett exempel på hur NLL kan användas och komma till nytta.

Ola får ont och undrar vilket läkemedel han fick för tre år sedan när han var med om samma sak.

Ola hittar svaret i 1177/Läkemedelskollen.

Ola ringer ett videosamtal till en rådgivare, som ser samma läkemedelslista som Ola. Rådgivaren bedömer att Ola måste komma in till vårdcentralen för undersökning

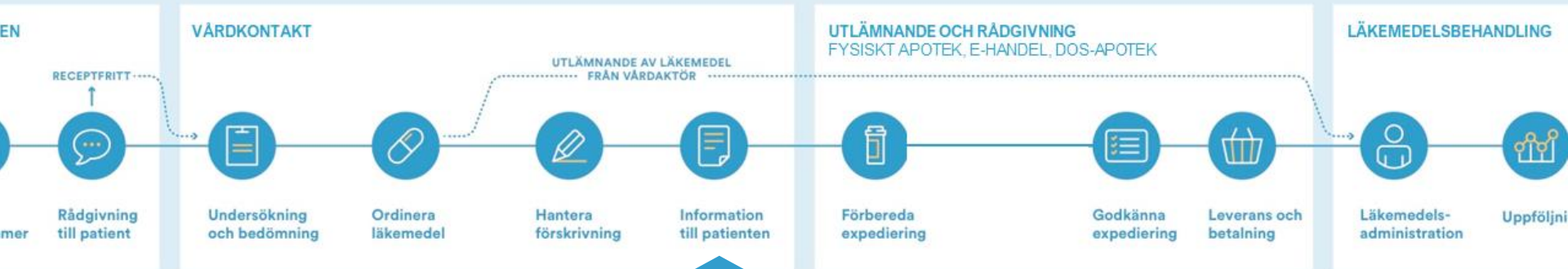
Läkaren på vårdcentralen undersöker Ola samt läser om Olas alla tidigare förskrivningar i läkemedelslistan.

Läkaren gör en interaktionskontroll mot Olas övriga aktuella läkemedel i samband med ordinationen.

Läkaren förskriver nytt läkemedel. Läkaren anger behandlingsorsak "artros" och säger till Ola att han får tabletter som hjälper mot smärta och stelhet.

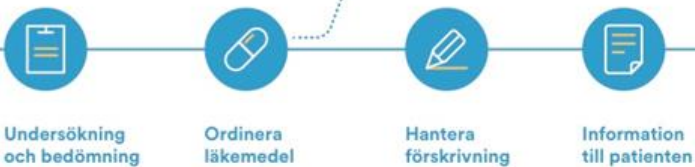

Läkaren hänvisar Ola till 1177/Läkemedelskollen och informerar Ola att fortsatt diskussion om läkemedlet även kan ske med farmaceut på apotek, som har samma uppdaterade information.

Ola går till närmsta apotek.
Farmaceuten hittar snabbt
den förskrivning som ska
expedieras.

ÄRDKONTAKT

UTLÄMNANDE AV LÄKEMEDEL
FRÅN VÄRDOKTOR

UTLÄMNANDE OCH RÅDGIVNING FYSISKT APOTEK, E-HANDEL, DOS-APOTEK

LÄKEMEDELSBEHANDLING

Farmaceuten kontrollerar att doseringen är rätt med tanke på att Ola ska behandlas mot artros.

Ola ska på kvällen ta sin första dos. Tyvärr råkade han slänga förpackningen. Ola går därför in på 1177/Läkemedelskollen där han snabbt hittar sitt läkemedel och den aktuella doseringen.

Han får också upp ett meddelande på sin smarta klocka när det är dags att ta nästa dos.

Olas läkare ringer och frågar hur han mår. Ola har fortfarande lite ont.

Läkaren vill öka Olas dos.
Läkaren ser hur mycket Ola
har hämtat ut och ser att det
finns tillräckligt med tabletter
 kvar hemma hos Ola.

PATIENTEN

Behov
uppkommer

Rådgivning
till patient

VÄRDKONTAKT

Undersökning
och bedömning

Ordinera
läkemedel

UTLÄMNANDE AV LÄKEMEDEL
FRÅN VÄRDAKTÖR

Hantera
förskrivning

Information
till patienten

UTLÄMNANDE OCH RÅDGIVNING FYSISKT APOTEK, E-HANDEL, DOS-APOTEK

Förbereda
expediering

Godkänna
expediering

Leverans och
betalning

LÄKEMEDELSE

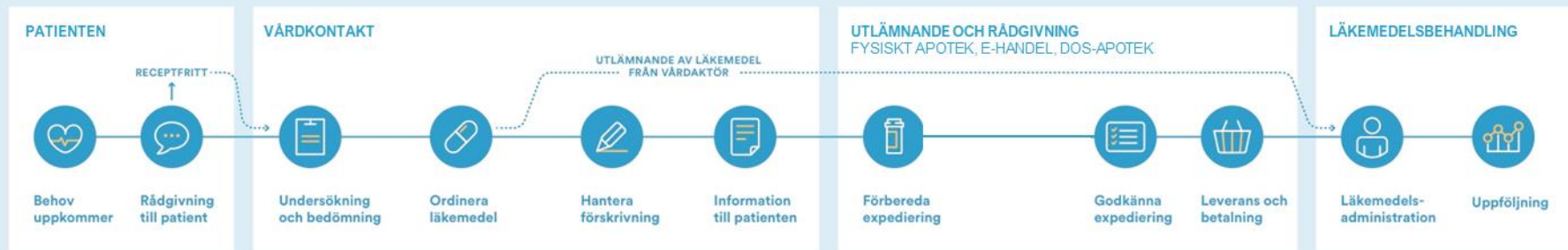

Läkemedels-
administration

Läkaren ändrar dosen på den
befintliga förskrivningen.

Ola får ett meddelande på sin smartklocka att läkaren har ändrat doseringen och kan direkt se det nya doseringsschemat.

Genom att, i en **gemensam källa**, hålla **strukturerad information** om en läkemedelsbehandling **uppdaterad** kan vård, apotek och patient få en **bättre förståelse** över läkemedelsbehandlingen och på så sätt bidra till **säkrare läkemedelsanvändning**.

Detta kräver förändringar i informationssystem och anpassade arbetssätt.

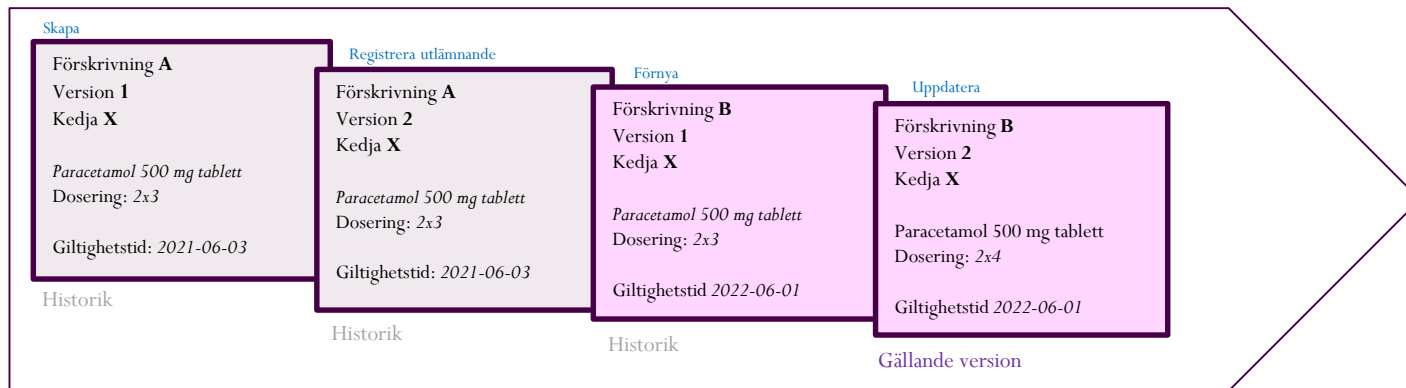

Vad är en förskrivningskedja?

**Maria Reidmar Wettermark, senior rådgivare
E-hälsomyndigheten**

Exempel: Patient ordineras ett läkemedel mot smärta som ska hämtas ut på apotek. Ett år senare **förnyas receptet** då patienten behöver fortsätta sin behandling. Några veckor därefter ordineras en höjning av dosen då patienten klagat på otillräcklig effekt.

Exempel på förskrivningar i samma kedja i NLL

Vid varje händelse skapas en ny förskrivning eller ny version av en befintlig förskrivning.

Den senaste versionen av den senaste förskrivningen i varje kedja är det som syns i en patients nationella läkemedelslista, övriga utgör historik i samma förskrivningskedja.

Patientens läkemedelslista

2021-06-30
 Paracetamol 500 mg tablett, 2x4 (**B v2**)

Strukturerad information i Nationella läkemedelslistan

Annika Forsén, senior rådgivare
E-hälsomyndigheten

Informationen struktureras

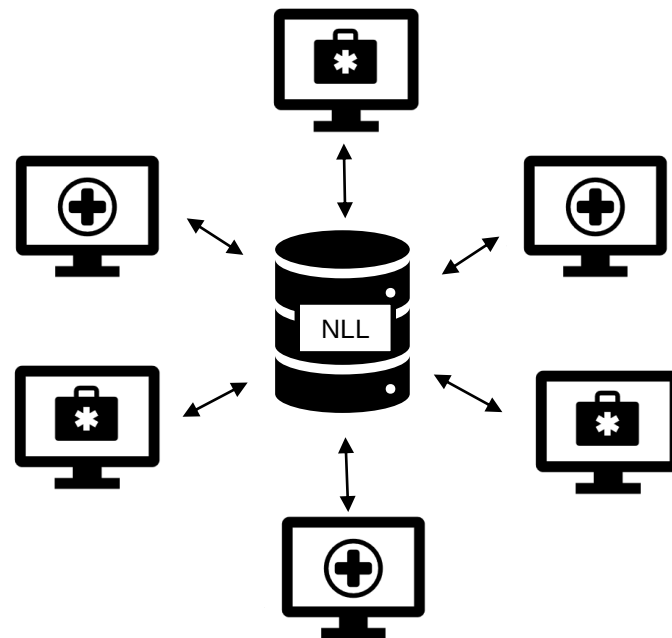
En del av informationen som ingår i Nationella läkemedelslistan hanteras med fritext i dag.

När Nationella läkemedelslistan införs blir en större del av informationen om läkemedelsbehandlingen strukturerad.

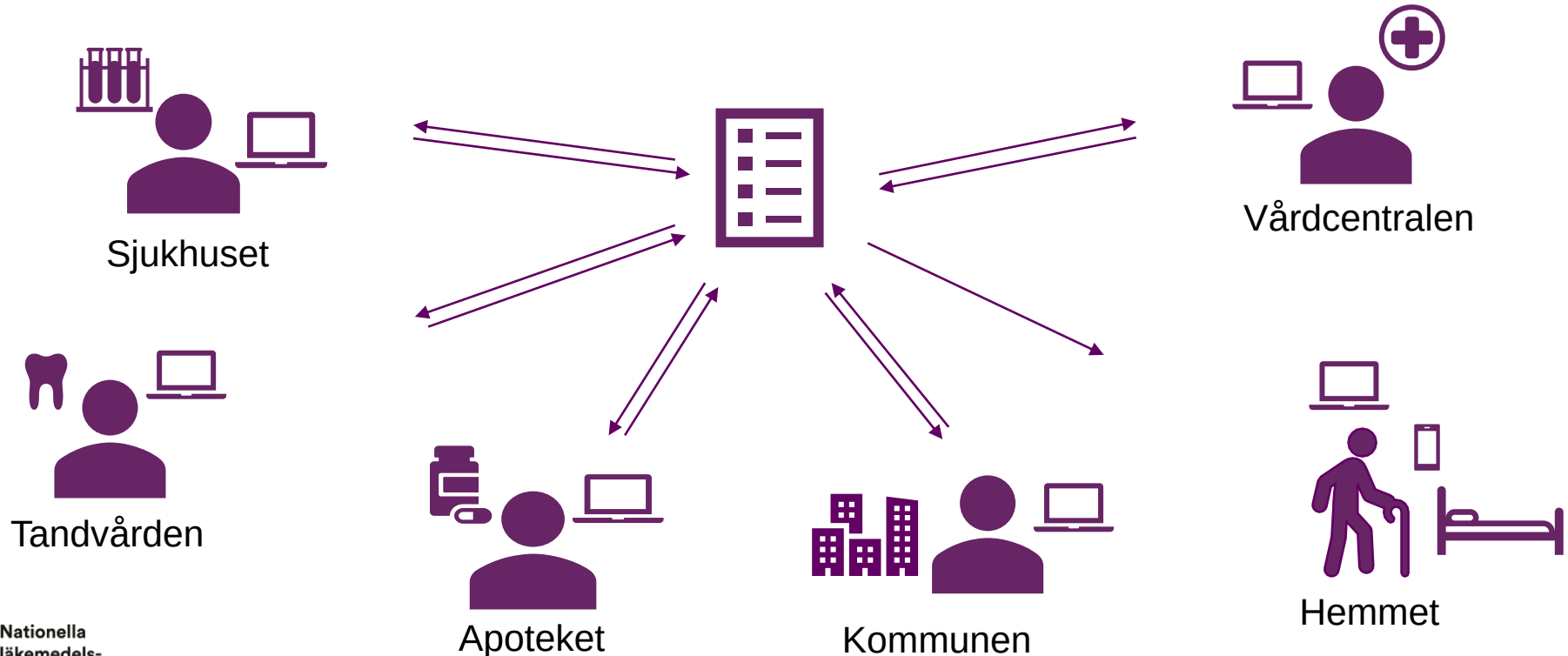

Varför mer strukturerad information?

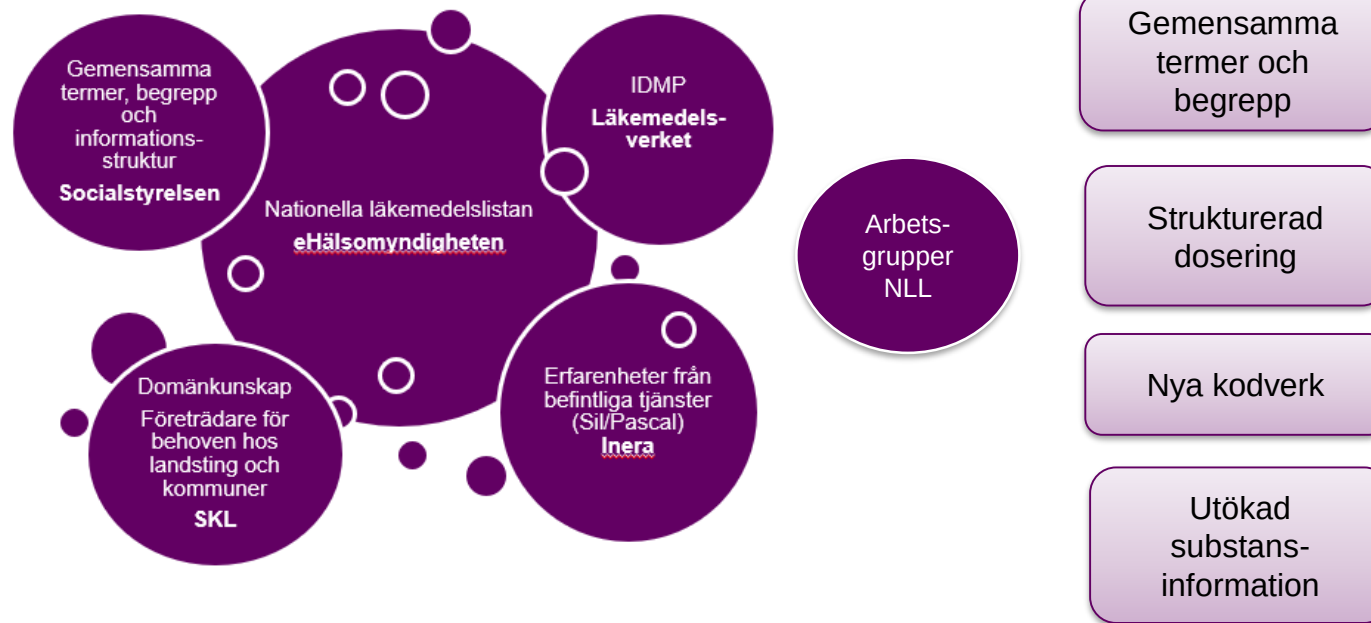
- Ökad tydlighet i kommunikationen vilket minskar risk för missförstånd
- Möjliggör återanvändning av information
- Möjliggör interoperabilitet
- Ökar möjligheter till uppföljning

Nationella läkemedelslistan i ekosystemet

Arbetet med läkemedelsinformationen i NLL

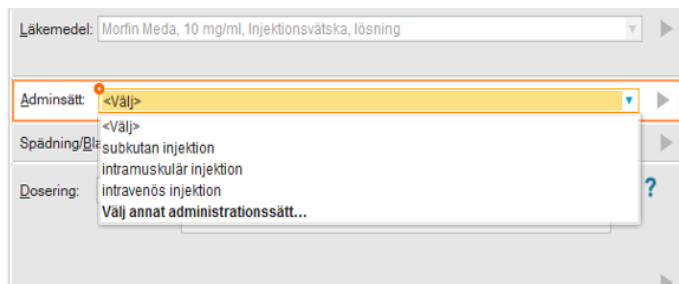
Informationsinnehåll - läkemedelsbehandling

- Läkemedelsnamn (förskriven vara)
- Aktiv substans
- Läkemedelsform
- Läkemedlets styrka
- Dosering
- Administreringsätt
- Ordinationsorsak och behandlingsändamål
- Läkemedelsbehandlingens längd
- Senaste datum för uppföljning eller avslut

Förskrivning

- En förskrivning som skickas till Nationella läkemedelslistan behöver innehålla viss information i ett visst format, exempelvis dosering, behandlingsorsak och administreringssätt
- När det finns valbara alternativ krävs gemensamma kodverk

The screenshot shows a digital prescription form interface. At the top, there is a dropdown menu for 'Läkemedel:' (Medicine) with the text 'Morfina Meda, 10 mg/ml, Injektionsvätska, lösning'. Below this, there is a dropdown menu for 'Adminsätt:' (Administration method) which is currently open, showing a list of options: '<Välj>', 'subkutan injektion', 'intramuskulär injektion', 'intravenös injektion', and 'Välj annat administrationsätt...'. The 'Adminsätt:' dropdown is highlighted with an orange border. To the right of the 'Adminsätt:' dropdown, there is a blue question mark icon. Below the 'Adminsätt:' dropdown, there are two more dropdown menus: 'Spädning/Blandning:' (Dilution/Mixing) and 'Dosering:' (Dosage).

Resultat - nya nationellt gemensamma kodverk

Behandlingsorsak och behandlingsändamål

Nationell källa för ordinationsorsak från Socialstyrelsen tillhandahåller:

Behandlingsorsak (kod)

Exempel: huvudvärk, bakteriell pneumoni, obstipation.

Behandlingsändamål (text avsedd för patienten)

Exempel: mot huvudvärk, mot lunginflammation, mot förstoppning

Bidrar till:

- tydlighet för patienten vad läkemedlet är bra för
- bättre underlag för beslut kring patientens läkemedelsbehandling
- bättre underlag för säker expedition av läkemedel på apotek

Dosering på dagens e-recept

1-2 brustabletter sväljes 3-4 gånger dagligen mot smärta. Tabletten upplöses i ett glas vatten.

På dagens e-recept skickas bara en fritext som utgör underlag till etiketten.

För dospatienter finns viss strukturerad information.

Dosering i Nationella läkemedelslistan

Klockslag	08.00	14.00	19.00	22.00
Dos	1 (tablett)	2 (tabletter)	3 (tabletter)	1 (tablett)
Period	Morgon	Lunch	Kväll	Natt
Dos	1 (tablett)	2 (tabletter)	3 (tabletter)	1 (tablett)

Frekvensdosering	
Mängd	1 (tablett)
Frekvens	3
Period	dag

Intervalldosering	
Mängd	1 (tablett)
Var	8
Period	timme

Engångsdosering	
3 tabletter på morgonen som engångsdos.	

Fritextdosering	
1-2 tabletter tas vid behov när kroppstemperaturen överstiger 39,5°	

Kan finnas fler förslag i NKOO,
detta är det förskrivaren valt

Läkemedelsprodukt (NPL id)

Läkemedelsnamn:
Emerade

Styrka:
150 mikrogram

Läkemedelsform:
injektionsvätska, lösning i
förfylld injektionspenna

Behandlingsorsak:
svår akut allergisk reaktion

Behandlingsändamål:
Mot allvarlig allergisk reaktion

Administreringsväg:
intramuskulärt (i muskel)

Administreringsställe:
lår
buken
överarm
glutealt
underarm
underben

Precisering av administreringsställe:
höger
vänster
vardera
endast ena
utsida
Insida
framsida
baksida

Medicinteknisk produkt:
-

Administreringsmetod:
injektion (för injektion)

Dosenhet:
förfylld penna
dos
milliliter
mikrogram
milligram
enhet

Dosering:
Vid behov: true
Dos: 1
Dosenhet: förfylld penna

Annan instruktion:
-

Mot allvarlig allergisk reaktion. 1 förfylld penna vid behov. För injektion i muskel. I lårets utsida.

Utredningen av förskrivning på substansnamn

Pia Venäläinen, projektledare
E-hälsomyndigheten

Annika Forsén, senior rådgivare
E-hälsomyndigheten

Sven-Erik Hillver, senior expert
Läkemedelsverket

I regeringsuppdraget att bygga Nationella läkemedelslistan ingår:

att utforma ett överföringsformat mellan vården och apotek som gör det möjligt att

1) förskriva på både handelsnamn och substansnamn (generisk förskrivning eller motsvarande) ...

Förutsättningar och juridik

- Utbytessystemet med periodens vara kvarstår
- Fortsatt behov av att förskriva specifikt läkemedel
- Enligt gällande bedömning behövs förändringar i lagar, förordningar och föreskrifter för att skapa legala förutsättningar

Vad vill man uppnå?

Patienten ska ha samma namn på en läkemedelsbehandling över tid oavsett om patienten:

- möter personal i vården eller på apotek
- läser sin patientjournal på nätet
- läser i Nationella läkemedelslistan
- tittar på etiketten på förpackningen

Målet är ökad patientsäkerhet

Fokus i projektet

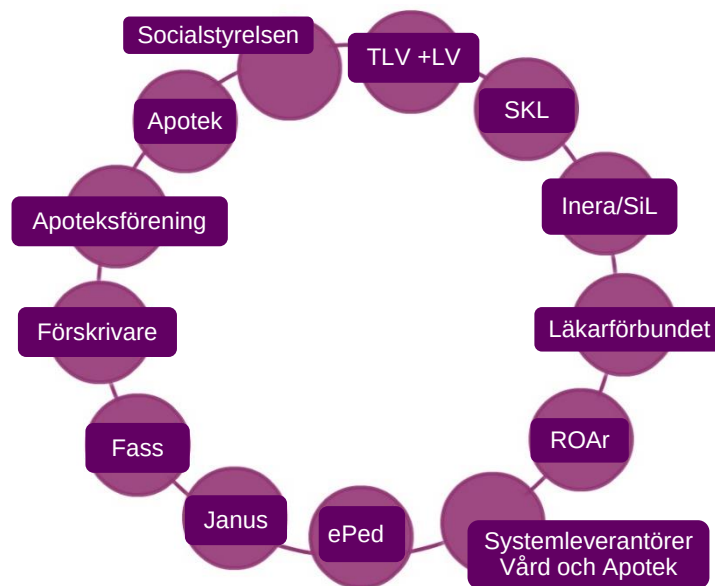
Hitta en lösning som:

- möjliggör förskrivning på substans
- är genomförbar
- fungerar i hela kedjan
- stödjer motsvarande befintlig funktionalitet med beslutsstöd
- kan göras på ett avgränsat sätt i början
- ger förutsättningar för eventuellt bredare införande i framtiden

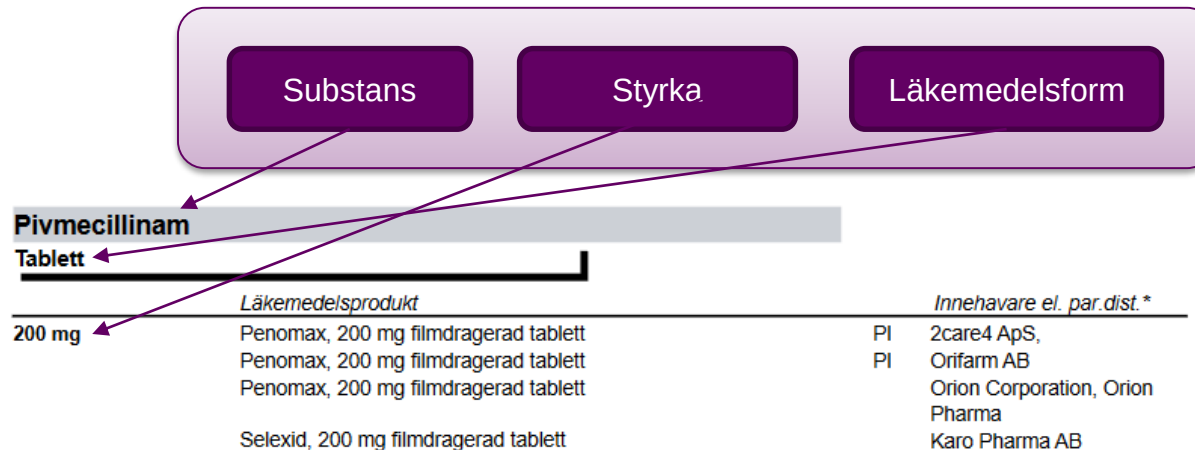
Vad har vi gjort hittills?

- Genomgång av tidigare utredningar/ arbeten
- Kartläggning av beroenden i flödet
- Samverkan med flera intressenter för kunskapsutbyte och förankring
- Gemensam workshop med intressenterna

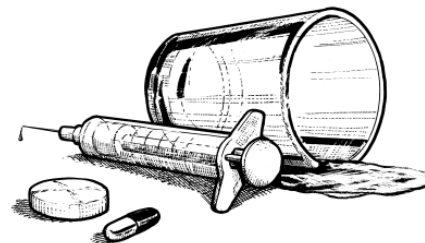
Utgångspunkt i lösningsförslag

Tidigare utredningar har pekat på Läkemedelsverkets utbytbarhetsgrupper som en lämplig grund för förskrivning på substans.

Utbytbbarhetsgrupp – hur sätter vi ihop dem?

- **Grundkriterier**
 - Godkänd som läkemedel
 - Samma aktiva substans(er)
 - Samma beredningsform
 - Samma *mängd* aktiv substans
 - Medicinskt jämförbara (bioekvivalenta/ terapeutiskt ekvivalenta)
- **Andra aspekter bedöms, t.ex.:**
 - Produktens egenskaper
 - Hjälpämnenas betydelse
 - Produktinformationen
- **Ömsesidigt utbytbara**

Vad mer tittar vi på?

- Snävt terapeutiskt intervall
 - terapeutisk betydelse för vissa individer av små förändringar i plasmakoncentrationer kan inte uteslutas. Kan i vissa fall ha allvarliga konsekvenser, tex warfarin, antiepileptika
- Skillnader i hanterbarhet
 - utbildningsbehov, svårighetsgrad, konsekvenser
 - inhalatorer
 - injektionshjälpmedel
- Skillnader i produktens egenskaper
 - fett/vattenhalt hos topikala beredningar
 - storlek hos tabletter/kapslar (särskilt stora skillnader)

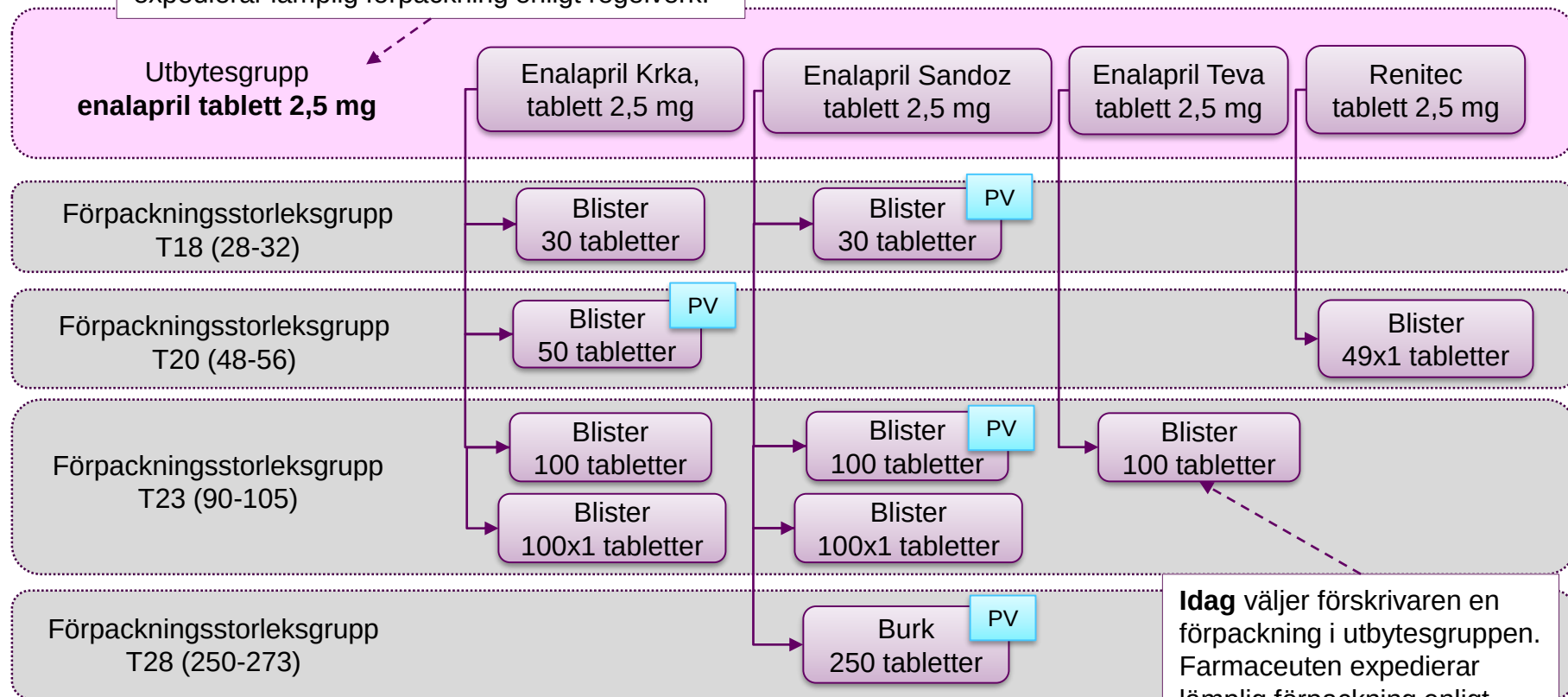

Forts...

- Skillnader i smak
 - beredningar med huvudsaklig barnindikation
- Väsentlig skillnad i produktinformation
 - viktig information saknas eller är motsägelsefull
 - skillnader i bipacksedel viktigare än i produktresumé
 - varningar eller kontraindikation saknas på grund av skillnader i indikationer

Förslag: Vid förskrivning på substans väljer förskrivaren en utbytesgrupp. Farmaceuten expedierar lämplig förpackning enligt regelverk.

Idag väljer förskrivaren en förpackning i utbytesgruppen. Farmaceuten expedierar lämplig förpackning enligt regelverket för utbyte.

Exempel på frågor att lösa

- Hur ska förskrivaren ange mängd läkemedel som patienten ska få hämta ut på apoteket?
- Hur ska farmaceuten välja lämplig förpackning?
- Hur ska beslutsstöden fungera?
 - Janus beslutsstöd (ex. interaktioner) bygger i många fall på substans, bör gå att lösa.
 - Sil distribuerar vissa beslutsstöd som bygger på information om enskilda läkemedel, vad ska man få upp vid förskrivning på substans?
 - Fass bygger på information om enskilda läkemedel, vad ska man få upp vid förskrivning på substans?

Tydlig visning av substans är en förutsättning

Substans	Senast förskrivet	Styrka	Läkemedelsform
enalapril	enalapril	2,5 mg	tablett
telmisartan+ hydroklortiazid	telmisartan+ hydroklortiazid	80 mg/12,5 mg	tablett
naproxen	naproxen	500 mg	tablett
omeprazol	omeprazol	20 mg	enterokapsel/enterotablett
omeprazol	Losec	20 mg	enterotablett
betametason	Bettamousse	1 mg/g	Kutant skum

Förskrivning
på substans

Förskrivning på
läkemedelsnamn
(inkl. förpackning)

...och på etiketten

Läkemedelslistor finns på många ställen bl.a.

- vårdssystem
- apotekssystem
- Läkemedelskollen och 1177
- utskrifter
- e-handel

Fortsatt arbete

- Fastställande av Läkemedelsverkets utbytesgrupper som grund för lösning
- Tydliggörande av lösningsförslag och informationsstruktur
- Konceptuell proof-of-concept med systemleverantör från både vård och apotek för mera detaljerad teknisk lösning
- Fortsatt kunskapsutbyte, förankring och kommunikation

Frågestund

Välkommen till Nationella e-hälsodagen 2019!

Med fokus på Vision e-hälsa 2025

- ✓ Status visionsarbetet
- ✓ Aktiviteter framåt
- ✓ Inspirerande talare
- ✓ Nätverkande

Tid: 3 december

Plats: Folkets Hus Konferens, Stockholm

Tack för idag!

Läs mer om arbetet med Nationella läkemedelslistan
på www.ehalsomyndigheten.se

Prenumerera gärna på vårt nyhetsbrev!